תלמוד בבלי · אחרונים · גליון הש״ס · סדר מועד

גליון הש"ס על עירובין

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

גליון הש"ס על עירובין

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/גליון-השס-על-עירובין/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 5
דף ב: 5
דף ג. 5
דף ג: 5
דף ד. 6
דף ה. 6
דף ה: 6
דף ו. 6
דף ו: 6
דף ז. 6
דף ז: 7
דף ח: 7
דף ט. 7
דף יא. 7
דף יא: 7
דף יב. 7
דף יב: 8
דף יג: 8
דף יד: 8
דף טו. 8
דף טז: 9
דף יז. 9
דף יז: 9
דף יח. 9
דף יח: 9
דף יט. 9
דף כא. 9
דף כא: 10
דף כב. 10
דף כג: 10
דף כה. 10
דף כו: 10
דף כט. 10
דף כט: 10
דף ל. 10
דף ל: 11
דף לא. 11
דף לא: 11
דף לב. 11
דף לב: 11
דף לד: 11
דף לה. 12
דף לה: 12
דף לו. 12
דף לו: 12
דף לז: 13
דף לח: 13
דף לט: 13
דף מ. 13
דף מ: 13
דף מא. 13
דף מא: 13
דף מג: 14
דף מה: 14
דף מו: 14
דף מז. 14
דף מט: 14
דף נ. 14
דף נב. 14
דף נד. 14
דף נה. 15
דף סב: 15

דף סג. 15
דף סג: 15
דף סד. 15
דף סד: 15
דף סה. 15
דף סה: 16
דף סו: 16
דף סז. 16
דף סז: 16
דף סח. 16
דף סח: 16
דף עא. 16
דף עב: 16
דף עג. 17
דף עג: 17
דף עד. 17
דף עו: 17
דף עח: 17
דף עט. 17
דף פ. 17
דף פא. 18
דף פב. 18
דף פג. 18
דף פה. 18
דף פה: 18
דף פו. 19
דף פט: 19
דף צא. 19
דף צב: 19
דף צג: 19
דף צד. 19
דף צה. 19
דף צח: 19
דף ק. 20
דף ק: 20
דף קב: 20
דף קד. 20
דף קד: 20

דף ב.

רש"י ד"ה מבוי שהניחו את הקורה למעלה מכ'. וכ"כ הרע"ב ובחידושי למשניות כתבתי לתמוה הא מסקינן לקמן דחלל מבוי תנן וא"כ אפשר לקורה להיות מונח למעלה מכ' אלא דהחלל צריך שלא יהי' למעלה מכ' עוד כתבתי לתמוה במה דכתב רש"י בזה הדבור וכן הרע"ב ושריוה בתקנתא דלחי או קורה דליהוו היכר. הא קיי"ל דלחי העומד מאליו הוי לחי דקיי"ל לחי משום מחיצה:

תוס' ד"ה שלמים וכו' דתמיד של שחר נמי וכו'. עי' זבחים דף סא ע"א תוס' ד"ה קודם שיעמדו:

בא"ד פסולין היינו מדרבנן. עי' הוריות דף ד ע"א ברש"י ד"ה ספק משחשיכה ובתו' שם:

דף ב:

גמ' ובין לר"י לילפו מפתח שער החצר. לא ידעתי לפרש דמה קושיא על ר"י מה נוכל ללמוד מפתח החצר יותר מהלימוד מהאולם הא גם האולם היה רוחב יותר מי' ומזה פרכי' באמת אח"כ ומוכחי מזה דר"י פליג על הרוחב עכ"פ איך שייך למינקט הקושיא לר"י לילף מפתח החצר מה עדיפות בזה מהילפותא מהאולם והלימוד מאולם הא צריך לענין גבוה יותר מכ' וצ"ע:

תוס' ד"ה אמר וק' דלקמן. לא ידעתי שעשו מזה קושיא והניחו בקושיא הא זהו אינו שם משנה או ברייתא רק דרב אחי סבר לומר כן ור"י דחי לה והיא הנותנת וא"כ י"ל דאביי סבר כר"י וגם הא ר"א לא אמר כן בהחלט אלא דסבר לומר כן ואפשר דקיבל מר"י דוהיא הנותנת:

דף ג.

גמ' סוכה דליחיד רמי אנפשיה. עיין לקמן יח ע"א וברש"י ד"ה בור הרבים:

דף ג:

גמ' לקרחת הכרם. ק"ל אמאי לא נקט ולעבודת הכרם שהוא בד"א:

רש"י ד"ה ולפירצת מבוי כו' בי' אמות פסל להו וכו' דבי' אמות קטנות. לישנא קלילא הוא דהא בי' אמות לא הוי פרצה רק ביתר מעשר:

תוס' ד"ה כמאן וכו'. דאין פתח פחות מד'. לקמן י"ב ע"א:

דף ד.

רש"י ד"ה אלו הקרנות וכו' זרת שהוא חצי אמה. עי' לקמן דף כא ע"א ובתוס' שם ד"ה א' מג':

דף ה.

גמ' ומ"ס קורה משום מחיצה. עיין לקמן דף טו ע"א תוס' ד"ה אביי לטעמיה:
שם מתיר בפרצה עד עשר. עיין לקמן דף י ע"ב תוס' ד"ה ואצבעיים:
רש"י ד"ה ואי אמרת. מכדי מיעוט חצירות שתים. ק"ל בלאו הקדמה זו הא אף אי הוה סגי בחצר א' הוי הראיה נכונה והא באמת אף דבעי' ב' חצרות מ"מ אפשר בחצר א' מצד דופן זה וחצר א' בדופן כנגדו אלא דבאמת גם פתח אחד א"א באורך ד' וא"כ גם אם סגי בחצר א' ישנה לראיה זו:
תוס' ד"ה דפתח לי'. ולא דק. עיין ת' מהלרב"ח סי' יג:

דף ה:

תוס' ד"ה ארבע. אפילו למ"ד. נ"ל דמוכח כן דהא מרא דשמעתין הוא ר"ה ואיהו ס"ל לקמן דף טו דלחי העומד מאליו הוי לחי וזהו למ"ד לחי משום מחיצה עיי"ש:
ד"ה אינו דין. דבחצר הפס מהני משום מחיצה. עיין לקמן דף ט ע"ב תוס' ד"ה כותל:

דף ו.

תוס' ד"ה רב אמר וכו' דהא צה"פ מהני מן התורה. עיין לקמן דף כב ע"א תוס' ד"ה והאר"י:
בא"ד איכא למימר דמפולש גמור הוי. עיין לקמן דף י ע"ב תוס' ד"ה עושה פס:

דף ו:

תוס' ד"ה וכ"ת וכו' דהשתא אפילו במבוי דלא הוי רוחב י"ו אמה. עיין לקמן דף נט ע"א תוס' ד"ה עיר של יחיד:

דף ז.

גמ' אמר לי' אביי לר"י הא דר"י דשמואל היא. לקמן דף פה ע"א יבמות יח ע"א כתובו' דף יב ע"ב:

דף ז:

גמ' אנא לא ידענא עובדא הוי. לקמן דף יב ע"א ב"ב דף נד ע"ב ושם דף פב ע"ב:
תוס' ד"ה בעירבו ור"י מפרש. בחידושי כתבתי דלא זכיתי להבין הא באמת דההיא עובדא היה בכלה לאמצע רחבה דהא למסקנא בכלה לצידי לכ"ע אסור ואיך לא אצרכה ר"י ולא מידי וכיון שכן למה דהיה סבר ר"י תחלה דפלוגתייהו רק בצידי דבאמצע ליכא חידוש ושריא לכ"ע איך הביא ראי' מההוא עובדא הא שם היה בכלה באמצע וה' יאיר עיני:
בא"ד אפי' לא נפרץ במלואו נמי הוי כמפולש. וק"ל הא כמו דהרחבה וחצר לא הוי כמפולש מכח הגיפופין שלהן ה"נ המבוי בלא נפרץ במלואו:

דף ח:

ברש"י ד"ה נדל. כדתניא בתורת כהנים. והוא בחולין דף סז ע"ב:
תוס' ד"ה מניח את הקורה. משום מחיצה הוי אפי' דאורייתא. עי' לקמן דף פו ע"א תד"ה קורה:
בא"ד לא בקעי. עי' בר"ן פ"ק דסוכה דף רלא ע"א ד"ה גרסינן:

דף ט.

גמ' א"ל פוק תני לברא. שבת דף קו ע"א ביצה דף יב ע"ב יומא דף מג ע"ב:

דף יא.

גמ' רי"א לכלאים התירו. עיין לקמן דף צג ע"א תוד"ה חציו:

דף יא:

גמ' נפק ואתא אשכחי' רב ששת. כעין זה לקמן דף לט ע"ב ובב"ק דף צח ע"ב:

דף יב.

גמ' א"ר נחמן בר יצחק מאן מודים. עי' גיטין דף לא ע"ב תד"ה אנא ל"צ. ולקמן דף מג ע"ב תד"ה יתיב ולקמן דף יח ע"ב תד"ה מתקיף:

דף יב:

גמ' אלמא קסבר לחי משום מחיצה וקורה משום היכר. עי' לעיל ח ע"ב תוד"ה מניח ולקמן דף פו ע"א תד"ה קורה:

גמ' ורבא אמר אחד זה ואחד זה. עיין בהרא"ש פ"ק דסוכה סי' ט:

רש"י ד"ה לחי מכאן. אלמא לחי משום מחיצה. ק"ל הא הקושי' לכ"ע דמדברי ר"י מוכח דאפילו קורה משום מחיצה. ויש לדחוק דלענין קורה ברייתא דלעיל דקתני זורק לתוך מבוי יש לו לחי חייב משמע דווקא לחי ולא קורה פליג בזה עלה ר"י אבל לענין לחי לא מצינו מאן דפליג:

תד"ה הב"ע. משום דר"י קפיד אערובי מיא. לא זכיתי להבין דעירובי מיא שייך בבור שבין ב' חצירות דמים שבצד השני בא לכאן דרך המחיצה ואסור לשאוב דשבתו בחצר חבירו ואסור להביאם לביתו. אבל הכא מה בכך דשבתו בכרמלית הא עתה שבאו תוך החצר נעשה רה"י גמורה ואינו עוקר מכרמלית. אם נבא לדון כיון דבבית לא מנכרא מחיצות הוי כליתנייהו למחיצה א"כ גם בלא טעמא דעירובי מיא אסור דמים שבחצר נפרצו למקום האסור לה וא"כ ענין עירובי מיא לא שייך הכא כלל וה' יאיר עיני:

תד"ה איתיביה. ואפי' רבנן כו'. תמוה לי הא מצינו מאן דפליג על ר"י בברייתא פ"ק דשבת דף ו' זהו רה"י גמורה ואמרי' עלה ואמאי קרי לה גמורה וכו' אבל לזרוק מודו קמ"ל הרי מברייתא זו מוכח או דרבנן דר"י פליגי עלה אפי' לזרוק או דעכ"פ הך ברייתא פליג עלה ובפשטא דמלתא דמכח הברייתא שמעי' דרבנן פליגי עליה אפי' לזרוק וא"כ איך כתבו ואפילו רבנן וכו' ומאי פריך הש"ס וצ"ע:

דף יג:

גמ' אמר רבינא אני אדון ואטהרנו. עי' תשובת רמ"א סי' קז:

שם יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלהים חיים. עי' רש"י כתובות דף נז ע"א ד"ה הא קמ"ל:

דף יד:

גמ' אפילו כחוט הסרבל. עי' לקמן דף פ ע"ב תד"ה אבל קורה. ובתה"ד סי' עד:

דף טו.

גמ' וכל דירה שתשמישה לאויר. לקמן דף כב ע"א:

דף טז:

גמ' אמר אביי מדרישא. כעין זה בב"ק דף מ ע"ב:

דף יז.

גמ' דר"ה הוא דאמר שבת גורמת. עיין לקמן דף מב ע"א תד"ה וניטלטל:

דף יז:

גמ' אלא מעתה דכתי' אל תפנו אל האובות. בס' המצות להרמב"ם ל"ת י' הגירס' כאן אל תפנו אל האלילים:
מתני' ורוחבן ששה ועובייין כו'. עיין סוכה דף ד' ע"ב תוד"ה דיומד:

דף יח.

גמ' בתחלה עלתה במחשבה. עי' ר"ה דף כז ע"א תוס' ד"ה כמאן מצלי':
שם לא נצרכה אלא למקום חתך. כעין זה חולין דף סח ע"ב:
רש"י ד"ה בור הרבים וכו' מדכרי אהדדי. עי' לעיל דף ג ע"א:

דף יח:

גמ' ואר"י בן אלעזר כל בית שנשמעין בו ד"ת בלילה. עי' סנהדרין דף צב ע"א וע"ש דף קח ע"ב ושם איתא א"ר אלעזר:
תוס' ד"ה מרורין כזית היינו אילן. עי' פסחים דף לו ע"א תוס' ד"ה מה מרור:
בא"ד ודרשי' זה זית. מכילתא פרשת בשלח:

דף יט.

רש"י סד"ה ולא מבשקר איננו מכירו. וכן לא בשקרוה יבמות דף קכ ע"א:
שם על עסקי חנם עריות כצ"ל. וכדאיתא ביומא פרק יוה"כ נאכל במצרים חנם זה עריות מהרש"א:

דף כא.

גמ' א"ר יהודה אמר שמואל לא הותרו פסי ביראות. עיין שבת דף צט ע"ב תוס' ד"ה אא"כ:
רש"י ד"ה ושמים. חצי אמה על חצי אמה. עיין לעיל דף ד ע"א ברש"י ד"ה אלו הקרנות:

דף כא:

תוס' ד"ה מפני. לא נתנו כדי שלא ישתכחו. עיין תשובת חו"י סי' צב:

דף כב.

גמ' וכל דירה שתשמישה לאויר. לעיל דף טו ע"א ועי' ברכות דף כה ע"ב וברבינו יונה:
תוס' ד"ה והאר"י כו'. דאתנייה צריך למעט מודה הוא דמן התורה מהני. ע"ל דף ו ע"א תד"ה רב אמר:

דף כג:

גמ' יתר ע"פ שנים ברחבה תנן. עיין לקמן דף כה ע"ב תוס' ד"ה קרפף:

דף כה.

גמ' קרפף בית שלש וקירה בו בית סאה. עי' לקמן דף צ ע"א תוס' ד"ה אלא שתי:

דף כו:

גמ' כשהוא מבטל רשות צריך לבטל לכל אחד ואחד. עיין לקמן דף סג ע"ב תוס' ד"ה בטילו רשותייכו:

דף כט.

רש"י ד"ה הריני כבן עזאי וכו' והיה אומר כל חכמי ישראל וכו'. בכורות נח ע"א:
תוס' ד"ה מאי אולמי' וכו' דקים ליה להש"ס. כעין זה בתוס' בשבת דף ט ע"ב ד"ה הא לן וש"נ:

דף כט:

גמ' דלא אבציל זירתא. עיין תי"ט פ"ז מ"ד דשבת:
שם אבציל. בתוס' חולין נט ע"ב ד"ה והרי היה להם הגירסא כאן אפציל וכתבו דהוי כמו אבציל:

דף ל.

גמ' לפי שאין מערבין בהקדשות. כעין זה שבת ד' כא ע"א וש"נ:

דף ל:

תוס' ד"ה ולפרוש וכו' איכא למימר הא דפריך פשיטא היינו משום דמרישא שמעי'. עי' תוס' פסחים דף כא ע"ב ד"ה עבר זמנו:

דף לא.

גמ' מכלל דר"י סבר מותר מצות לאו ליהנות. עיי' לקמן דף עח ע"ב תוס' ד"ה אשירה:
תוס' ד"ה ומ"ס אהל זרוק וכו' ורשב"א מפרש דלתות. עי' טורי אבן חגיגה דף כה ע"א ד"ה הא מני רבי היא:
ד"ה היכי אזיל וכו' דלא הויא אלא הרחקה. עי' ב"ב דף קא ע"א תוס' ד"ה ותו:

דף לא:

תוס' ד"ה כאן. ואע"ג דבפ"ק דפסחים. בחי' כתבתי לתמוה דהתם מעידים שבדקו ומאמינים להם בדרבנן וה"נ י"ל דאם באו ואמרו הנחנו העירוב נאמנים אבל הכא הא לא מיירי מזו אלא ששלחם לערב דבזה אפי' בשולח לגדול צריכים לבא עליה מדין חזקה שליח עושה שליחותו והך חזקה לא אמרינן בקטן וצע"ג:
תוס' ד"ה והיכא. ובריית דמעילה וכו'. לא הוו צריכי לזה כיון דעל מתניתין לחוד לא צריך לשנויי רק מכח צרוף ברייתא דמעילה מש"ה דייקי יותר על הך ברייתא לחודיה. מ"ש במהרש"א לא ידענא וכו'. בעניי לא ידענא מאי קושיא הא י"ל דזהו מפשט פשיטא להש"ס דקוף ופיל לא מהימני:

דף לב.

תוס' ד"ה תאנים מתאנתי וכו' כשל תורה. עי' לקמן דף לז ע"ב תוס' ד"ה מאן האי תנא:

דף לב:

תוס' ד"ה הכא באילן שנוטה וכו' דכיון דעוקרו מכרמלית עי' סוכה דף מג. תוספות ד"ה ויעבירנו:

דף לד:

גמ' ותניא אידך הקנים והקידן. עי' בר"ש פ"א מ"ח דכלאים:

דף לה.

גמ' בשדה אין עירובו עירוב כרבנן. רש"ל מוחק זה והרז"ה כתב כרבנן היינו רבנן דלקמן דף צה ע"ב דלא ס"ל היתרא דנותנו לחבירו וחבירו לחבירו:
מתני' הרי זה חמר גמל. עי' לקמן דף מט ע"ב תד"ה ואפילו וכו' ולקמן דף נב ע"ב ברש"י ד"ה אלא אפילו:

דף לה:

גמ' שהיה עליה שרץ כל ביהש"מ אי הכי בהא לימא ר"י. תמוה לי דלמאי מוקי שהיה השרץ עליה כל ביהש"מ לוקי בפשיטות דנפל עליה בתוך ביה"ש ואנן ידעינן הזמן שנפל עליה דל"ש לומר אוקמי אחזקה אלא דלא ידעינן אם עתה לילה או יום. ובהא שפיר אמר ר' יוסי דספק עירוב כשר וה' יאיר עיני:

דף לו.

גמ' קסבר ר"י תחומין דרבנן. עיין הגהת אשר"י ספ"ק דעירובין:
תוס' ד"ה הכא. אפי' בדאורייתא. ק"ל התם אמרינן כן לענין ממון דמדאורייתא באמת תרי ותרי אוקי אחזקה אבל באיסורי הא אמרינן תרי ותרי ספיקא דרבנן היינו דרבנן החמירו דלא ליזל בזה בתר חזקה. ועי' כתובות דף כו:
בתוס' שם דהכא בתרומה דרבנן גם בתרי ותרי אוקמי אחזקה כדהוכיחו מסוגיא דשם ותירצו דמ"מ תחומין דאורייתא. ודבריהם דהכא דאפי' בדאורייתא אוקי אחזקה צ"ע גם הא מרא דשמעתא הכא רבה ור"י דס"ל ביבמות דף לא. תרי ותרי ספק דאורייתא דמדאורייתא לא אמרינן אוקי אחזקה וצ"ע:
תוס' במקוה וכו' כדאמרינן גבי ספק טומאה ברה"ר. עי' ע"ז דף לז ע"ב:
בא"ד דקתני ור"י מטמא שספק ליטמא טמא לטמא וכו'. שר"י אומר כל דבר שהוא בחזקת טומאה לעולם הוא בחזקתו עד שיודע שהוא טהור אבל ספק ליטמא ולטמא טהור כצ"ל:

דף לו:

גמ' הא במרי דמתא. עי' לקמן דף פב ע"א תוד"ה אין מערבין:

דף לז:

גמ' שאני התם דבעינן ראשית ששיריה ניכרין. עי' מכות דף יט ע"ב ברש"י ד"ה תרומה בעוקציה:

דף לח:

רש"י ד"ה מערב אדם שני עירובין כו' כיון דלן בה כד"א דמי. עי' לקמן דף ס ע"ב תד"ה אין אלו:

דף לט:

גמ' אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל. כעין זה לעיל יא ע"ב ובב"ק צח ע"ב:

דף מ.

גמ' לא היו דברים מעולם. ע"ג כב ע"א ב"מ מט ע"ב יבמות לה ע"ב תד"ה כ"ע ל"פ ב"ב קנד ע"ב תד"ה ברם נראין בכורות ד ע"ב תד"ה אלא אי אתמר נדה כד ע"א תד"ה אמר ר"פ:

דף מ:

רש"י דרב אחא ב"י לא איתפרש. ועי' ברכות כה ע"ב ברש"י ד"ה מאן שמעת ליה וש"נ:

דף מא.

תוס' ד"ה אי אתם מודים וכו' אע"פ שכבר הפסיק כדאמרינן. עי' תענית דף ל ע"ב תוס' ד"ה כל העושה:
בא"ד באיכה רבתי. בפסוק ויגרס בחצץ שני:

דף מא:

גמ' אי פקח הוא. עי' לקמן דף מד ע"ב תוס' ד"ה ומר סבר:
רש"י ד"ה הוליכוהו לעיר אחרת וכו' מוקפת מחיצות. עי' לקמן דף מז ע"ב בתוס' ד"ה דכולה:

דף מג:

תוס' ד"ה יתיב רב נחמן בר יצחק וכו' משמע דרב נחמן בר יצחק לאו היינו ר"נ. עי' לעיל דף יח ע"ב תוס' ד"ה מתקיף ולקמן עב ע"ב:

דף מה:

גמ' בגשמים הסמוכים לעיר. עי' לקמן דף מז ע"ב תוס' ד"ה והכלים:
תוס' ד"ה בי"ט וכו' דהכל אחד. עי' לקמן דף צז ע"ב תוס' ד"ה הכא בחבית:

דף מו:

גמ' אר"י ר"מ ור"י הלכה כר"י. עי' זבחים דף ו' ע"א תוד"ה אחד:

דף מז.

גמ' והא אמרת ר"י ור"ש הלכה כר"י. עי' תוס' לקמן דף סה ע"ב ד"ה איקלעו:
גמ' בבית הפרס דרבנן ומטמא. עי' בכורות דף כט ע"א תוס' ד"ה היכי אזיל:

דף מט:

תוס' ד"ה ואפי' לתחתיו וכו' ואר"י דהתם בעומד בעירו. וכ"כ רש"י לקמן דף ס ע"א ד"ה ואסור:

דף נ.

רש"י ד"ה והרי מעשר בהמה כו' חזה ושוק וסמיכה. עי' בשער המלך פ"ג הלכה יג מהל' מעשה הקרבנות:

דף נב.

גמ' יש לו ד' אמות או לא. עיין לקמן דף ס ע"ב תד"ה כאן שכלתה וכו':
שם אפי' הכי ניחא ליה. עיין לעיל דף לב ע"ב ודף לה ע"א:

דף נד.

גמ' א"ל רב לרב המנונא. עיין לקמן דף סג ע"א תד"ה רב המנונא:
שם חש בראשו יעסוק בתורה. עי' תורת חיים שבועות דף טו ע"ב ד"ה אסור להתרפאות:

דף נה.

גמ' לא תמצא במי שמגביה דעתו. עיין תענית דף ז ע"א תוס' ד"ה אף דברי תורה:

דף סב:

תוס' ד"ה ר"ח אורי וכו'. אבל תלמיד גמור. עי' בס' בני חייא בלקוטים שבסוף הספר:

דף סג.

גמרא צורבא מרבנן חזי לנפשיה. עיין בכורות דף לא ע"א תוס' ד"ה דהא. ובר"ש סוף פ"ב דנגעים:

שם ולא אשכחן דאצטריך ליה יהושע. עי' סנהדרין דף טז. תוס' ד"ה מה תחלתה:

דף סג:

תוס' ד"ה בטילו. וקשיא לר"י דמסתמא הני בשמעתין היו מערבין ע"ח. לא ידעתי למאי הוצרכו לאריכות זו ולמה לא הקשו בחזקה דממ"נ אם לא עירבו בלאו ביטול היה מותר כלים ששבתו במבוי ובעירבו גם ביטול לא מהני וצע"ג:

דף סד.

גמ' אפילו שבידו ואפילו לקיטו נותן עירובו ודיו. עי' לקמן דף ע ע"א תוספו' ד"ה יורש מהו שיבטל. ולקמן דף עב ע"א תוס' ד"ה ומודין:

שם אמר ליה הדרי בי. בב"מ דף סה ע"א:

שם שיכור אל יתפלל. עי' ברכות דף לא ע"א:

תוס' ד"ה בטילו רשותייכו וכו' ועוד דבהדיא אמר. לעיל דף כו ע"ב:

דף סד:

גמרא ולמדנו שיכור אל יורה. עיין בסנהדרין דף מב ע"א תוספות ד"ה והעוסקים:

רש"י ד"ה מאי קראה וכו' ועי"כ נשמעה תפלתם. עיין חולין דף ב ע"ב תוספות ד"ה אבל אמר. ועיין תשובת מהר"ם פאדוואה ס"ס עט:

בעין משפט אות ג' טוש"ע א"ח סימן קפ. ליתא שם מזה והובאה במ"א סי' קעא ס"ק א:

דף סה.

תוס' ד"ה בצר. ובנדיבים תושיבך. וכן כתובות דף קי ע"ב נדה דף טז ע"ב מדרש ב"ר פ"ח:

דף סה:

גמ' א"ל תן לחכם ויחכם עוד. בב"ק דף קיג ע"ב:
תוס' ד"ה דלא הוי שוכר וכו' כדמשמע לקמן. דף פ ע"א ועי' בתוספות שם ד"ה אתו לקמיה וצ"ע:

דף סו:

גמ' ור"י אמר יש ביטול רשות מחצר לחצר. ע"ל דף סד ע"א תוספות ד"ה אם כן:

דף סז.

גמ' כי קאמינא לרבנן דאמרי צריך לבטל. עי' לקמן סח ע"ב תוס' ד"ה רב אשי:

דף סז:

גמ' נימרו ליה לנכרי. עי' לעיל דף סד ע"א תוס' ד"ה א"כ:

דף סח.

רש"י ד"ה פנו לי מאני וכו'. הלכך פונה כליו. ע' לקמן דף עט ע"ב תוס' ד"ה ואיבעית אימא:
תוס' ד"ה וניקני ליה וכו' כמו שאפרש לקמן. דף עא ע"ב בתוס' ד"ה בפת:

דף סח:

גמ' רב אמר מבטלין וחוזרין ומבטלין. עי' לקמן דף עט ע"ב תוס' ד"ה והא קמ"ל:

דף עא.

מתני' בעל הבית שהיה שותף. עיין לעיל דף מט ע"א תד"ה עירוב:
תוס' ד"ה ור"ש לטעמיה וכו' בחצר שבמבוי. לקמן דף פה ע"ב:

דף עב:

גמ' על מה נחלקו על מחיצות שאין מגיעות לתקרה. עיין לקמן דף עט ע"א תד"ה ש"מ:
שם אמר רב נחמן בר יצחק מתני' נמי דיקא. עיין לעיל דף מג ע"ב תד"ה יתיב. ולעיל דף יח ע"ב תד"ה מתקיף:
שם אמר ר"י אמר רב במקבלי פרס. עיין לקמן דף עט ע"ב תוס' ד"ה וע"י אשתו:

שם בית התבן. עיין לקמן דף פה ע"ב תוס' ד"ה בית התבן. ולעיל דף ע ע"א תוס' ד"ה הב"ע:

דף עג.

גמ' ר"י בן בבא מתיר בעבדים. עיין לקמן דף עט ע"ב תוס' ד"ה וע"י אשתו:

דף עג:

גמ' ואם נשתתפו נמי קאמר. עיין לעיל דף סז ע"ב ברש"י ד"ה נסמוך אשיתוף:
תוס' ד"ה בני. ואין הכנסה והוצאה מועלת. קשה לי דא"כ איך משני תחלה על מתני' דכיצד משתתפים במבוי וכו' ה"נ דאפקיה ועייליה. הא מקודם לא מהני זה כיון דהחבית כולה דבעה"ב. וע"כ דעתה אחר הזיכוי מפקא ומעיילא א"כ למאי צריך לזכות ע"י בנו ובתו הא כיון דעיילא לכל חצר וחצר יקנה חצירו של כל אחד חלקו ביין וצע"ג:

דף עד.

גמ' ואזדא ר"י לטעמיה. עיין לקמן דף צב ע"א תוס' ד"ה איכא דאמרי:
רש"י ד"ה ה"נ לא גזור וכו' והרי רשות אחרת. עיין לקמן דף פה ע"א תוס' ד"ה שני בתים:

דף עו:

גמ' ביתא כמאן דמלי דמי. שבת דף ה ע"א:

דף עח:

גמ' כל שאיסור דבר אחר גרם לו מותר. עי' לקמן דף פ ע"ב תוד"ה אבל קורה:

דף עט.

גמ' מאן תנא עירובין ר' יוסי היא. עיין לקמן דף פד ע"א תד"ה בור מאי איכא למימר:

דף פ.

תוס' ד"ה מעשה כו'. לא ידעתי למאי נדחקו רש"י ותוס' בזה הא י"ל כפשוטו דרב ס"ל מסברא בהחלט דתחומין דיש לו אסמכתא מקרא חמור מחצירות או מטעם דבחצירות דאסרי אהדדי גמר ומקני. וא"כ דר"י בר"י דס"ל דבתחומים א"צ לזכות כ"ש בחצירות

ואף הך תנא מסייע לו דבחצירות א"צ לזכות. אלא דרב עצמו מחמיר בתחומין כר"ח דאסר בתחומין ופשוט:

ד"ה אתו לקמי'. וכ"ש אשתו. עי' לעיל דף סה ע"ב תד"ה דלא הוי שוכר וצ"ע:

בא"ד דאשתו אאשתו ניחא ליה לאתויי. ק"ל ממימרא דשמואל באשתו קמייתרא כיון דכבר אמר בשכירו ולקיטו מערבי' והיינו ג"כ אפי' בע"כ דהא מייתי ליה לעיל אההיא דלחמן בר ריסתק דלא רצה לא גזרו. וא"כ מכ"ש באשתו והיה נראה מזה ראיה גדולה לפשוט ספיקא דתוס' לעיל דף ע' ד"ה יורש בסה"ד דאפשר דשכירו ולקיטו רק דנכרי אבל לא דישראל דהוצרך שמואל לאשתו דהכא מיירי בישראל דזהו דוקא באשתו ולא בשכירו ולקיטו:

דף פא.

גמ' שמא יחזור דבר לקלקולו. גיטין דף ה ע"ב:

דף פב.

תוס' ד"ה קטן בן שש בסה"ד מצוה לחנכו. עי' תה"ד סימן צד:

דף פג.

גמ' ותנא דידן מ"ט לא תני. תמוה לי מהיכא פסיקא זה דלריב"ב שיעור ט"א ג' רביעי ביצה כיון שהוא חצי חצי דילמא באמת לכ"ע ט"א בכביצה כדדרשי' אוכל הנאכל בבת אחת אלא דהברייתא כר"ש דלדידיה דביצה הוא חצי חציה מש"ה נקט ליה בסדר החשבון דחצי חציה לטמא טומאת אוכלין אבל מתני' חציה לבית המנוגע דקאי ריב"ב ור"ש למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה מש"ה לא מצי למנקט חצי חציה לטומאת אוכלין דלריב"ב אינו כן וה' יאיר עיני:

דף פה.

גמ' א"ל אביי לר"י הא דר"י דשמואל היא. לעיל דף ז ע"א יבמות דף יח ע"א כתובות דף יב ע"ב:

דף פה:

גמ' שיתופי מבואות בחצר שבמבוי. עיין לעיל דף סח ע"א תד"ה וניקני להו. ועוד לעיל דף עא ע"ב תד"ה בפת:

דף פו.

גמ' רבי מכבד עשירים. בלקוטי מהרי"ל ששמע ממהר"ם סג"ל די"ל מתוך שרבי עצמו היה עשיר מופלג לכך הרגיל עצמו לכבד עשירים כדי להתלמד להעם שיכבדו ג"כ אותו בשביל עשרו ולא בשביל תורתו שלא רצה להשתמש בכתרה של תורה ליטול עטרה להתגדל בה עכ"ל:

תוס' ד"ה קורה וכו' דאפילו קורה משום מחיצה דאורייתא. עיין לעיל דף ח ע"ב תד"ה מניח:

דף פט:

גמ' ומי אלימא ממתניתין. שבת דף יב ע"א ודף פג ע"א:

דף צא.

גמ' אמרו לו אין שעת הסכנה ראיה. עי' מג"א סי' שז ס"ק ח':

דף צב:

בעין משפט אות א' מיי' פ"ה. לא נמצא שם לא ברמב"ם ולא בש"ע ועי' בתשובת זכרון יוסף מאה"ע סי' יב:

דף צג:

גמ' גידוד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין. עי' לעיל דף עז ע"א תוס' ד"ה כותל:

דף צד.

גמ' זה מטלטל עד עיקר מחיצה. עי' לעיל דף עט ע"ב:

תוס' ד"ה בשתי רוחות וכו' בבקעה שאין לה כלל. עי' לעיל דף פו ע"ב תוס' ד"ה גזוזטרא:

דף צה.

גמ' איתיביה אביי יתר על כן. עיין לעיל דף פו ע"א תוס' ד"ה קורה ארבעה:

שם א"ל מההיא אין. כתובות דף נח ע"ב שבועות דף לא ע"ב:

דף צח:

גמ' ליחוש דלמא נפיל. ב"ב דף נט ע"ב תוס' ד"ה ואפילו:

דף ק.

תוס' ד"ה מתן ד' וכו' ולדחי לאו דבל תוסיף. במהרי"ק שרש קלט כ' ועוד שהרי תוס' כתבו פרק בתרא דעירובין וז"ל ועי"ל דאין עשה דוחה לל"ת שבמקדש כדאמרינן פרק דם חטאת מיהו יש לדחות דלא דמי דה"ט דל"ת במקדש חמיר ולא מדחי קמי עשה אבל גבי בל תוסיף ל"ש שום חומרא דשייך נמי בעלמא. א"כ מ"מ י"ל כיון דהוי במקדש לא דחי עכ"ל תוס':

דף ק:

גמ' הא והא בימות החמה. ברי"ף ורא"ש הגי' הא והא בימות הגשמים:
שם ואי בעית אימא הא והא דמיים מסאניה. הרי"ף כאן השמיט ב' אוקימתות דעוקצי ודשרכא אבל בשבת פרק ואלו קשרים הביאן ובהיפוך בתחילת אוקימתא הא דאית ליה שרכא ואח"כ אוקימתא דסיים מסאניה ואח"כ אוקימתא דעוקצי. ושם איתא ועוקסי והיינו כמו עוקצי. ע' בערוך ערך עקום:

דף קב:

מתני' קושרין נימא. עיין סוכה דף נ ע"ב ד"ה ורבנן:

דף קד.

רש"י ד"ה ומטיפין וכו' כלי הוא. עי' מתני' פ"ב מ"ו דכלים:

דף קד:

רש"י ד"ה חייב חטאת בשוגג. עיין תי"ט רפ"ד דנדה ד"ה ואין חייבין: